

Kunnskapsdepartementet

Deres ref.: 15/5197-

Vår ref.: SMR

2. februar 2016

Høringssvar - forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling

Det vises til høring om endringer i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning datert 3.november 2015. Tekna har støttet regjeringens overordnede målsettinger og tiltak for fremragende fagmiljøer i Meld. St. 18 (2014-2015) *Konsentrasjon for kvalitet*, og etterlyst en tydeligere satsing for utdanningskvalitet i høyere utdanning. Tekna ga sin støtte til departementets endringsforslag i universitets- og høyskoleloven om NOKUTs rolle, forutsatt tilsynsrollen ikke undergraver institusjonenes rett til å utvikle sin faglige profil og særpreg på de ulike studietilbudene.

Styrket tilsynsrolle for NOKUT – behov for en gjennomgang av rapporteringskrav

Tekna er positiv til at NOKUT skal kunne sammenlikne kvaliteten mellom studiestedene. Vi forutsetter at standarder som skal benyttes er anerkjente i sektoren, og at utformingen av tilsynsrollen ikke undergraver institusjonenes faglige autonomi. Tekna har også gitt støtte til at NOKUT kan trekke tilbake faglige fullmakter når forutsetningene for akkrediteringen endrer seg.

Tekna mener derimot det er behov for å gjennomgå rapporteringskravene som institusjonene er pålagt. Tekna mener at departementet må tilrettelegge for mindre omfattende, lettere og bedre koordinert nasjonal rapportering enn i dag. En opprydding og samordning av statistikkbanker, databaser og rapporteringsverktøy for sektoren vil være i tråd med regjeringens ambisjoner om å avbyråkratisere, digitalisere og effektivisere offentlig sektor. Institusjonene kan bruke tid og ressurser sine på kjernevirksomheten. Omlegging til et mer helhetlig tilsyn av utdanningskvalitet fra NOKUT må ikke representere belastende ekstraarbeid for institusjonene. Derfor må rapporteringskravene være relevante også for NOKUTs arbeid, og informasjonen må være samlet, brukervennlig og tilgjengelige digitalt.

Faglig konsentrasjon ved institusjonene – samtidig ivareta mangfold nasjonalt

Fusjonene har endret hovedstrukturen i sektoren. Tekna tror forskriftsendringene vil øke takten på omstillingsarbeidet. De nye kravene til akkreditering av studier og institusjoner vil tvinge fram

www.tekna.no

Org.nr.: 971 420 782
MVA

sterkere faglige prioriteringer og mer strategiske, faglige satsinger innad i den nye strukturen. Tekna håper det vil føre til et mer systematisk arbeid med utdanningskvalitet og er glad for at departementet løfter fram den faglige bredden i et fagområde som grunnleggende viktig for akkreditering av master- og doktorgradsutdanninger. Det sikrer en bredde som er viktig for å bygge spissmiljøer.

Tekna mener det er viktig at myndighetene tar ansvar for at faglig bredde og mangfold i det nasjonale utdanningssystemet blir ivaretatt i omstillingsprosessen. Det er behov for god nasjonal koordinering i situasjoner der fagmiljøer er små og fordelt på flere institusjoner. Det er viktig å forsøke å samle slike fragmenterte miljøer og ivareta flest mulig fagområder i det nasjonale utdannings- og forskningssystemet.

Omstillingen i sektoren vil være krevende for de ansatte og for institusjonene, særlig når institusjonene må prioritering sterkere. Endringer i institusjonenes satsinger vil forrykke situasjonen for ansatte og skape usikkerhet, og til dels motstand. Det krever sterk, god og klok ledelse ved institusjonene å forankre behovene for endring, ivareta menneskene og lykkes med arbeidet. En viktig forutsetning er å inkludere de ansatte og deres representanter i prosessene ved institusjonene og sikre god medvirkning.

NOKUTs tilsynsvirksomhet og oppnevning av sakkyndige.

Tekna støtter forslagene til endring i § 1-3 om at NOKUT selv kan avgjøre når det skal iverksettes tilsyn, og i § 1-7 om at NOKUT selv kan avgjøre om det skal oppnevnes faglig sakkyndige til vurderinger som ikke krever særlig faglig kompetanse.

Krav til systematisk kvalitetsarbeid § 2-1

Tekna har lenge etterlyst en sterkere oppfølging av institusjonenes arbeid med utdanningskvalitet og at tilbudet til studentene på alle nivåer må kvalitetssikres, og støtter derfor at NOKUT skal kunne gjennomføre mer målrettet tilsyn med institusjonenes samlede kvalitetsarbeid. Tekna mener det er viktig å bygge opp tilstrekkelig teoretisk, metodisk og praktisk kompetanse i NOKUT til å kunne gjøre gode vurderinger av den samlede utdanningskvaliteten i høyere utdanning og gi gode tilbakemeldinger.

Tekna støtter endringer i forskriftens § 2-1 som endrer NOKUTs ansvar til å *føre tilsyn med institusjonens samlede kvalitetsarbeid*, og ikke bare *evaluere* institusjonens *kvalitetssikringssystem*. Tekna støtter en tydeliggjøring av institusjonenes ansvar for å sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningene, og at kvalitetsarbeidet skal oppfylle europeiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring som Norge har sluttet seg til. Tekna er enig i at formulering om praksisstudier bør tas ut av dagens § 2-1, og at institusjonene skal gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbudene sine der de trekker inn representanter fra arbeidslivet og studenter og gjør resultatet offentlig – i tråd med de europeiske standardene.

Periodisk tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid § 2-2

Tekna støtter å gi institusjoner inntil ett års frist til å rette opp vesentlige mangler ved kvalitetsarbeidet som NOKUT finner, mot seks måneder i dag. Tilsvarende er Tekna positiv til at NOKUT skal kunne forlenge perioden mellom tilsynene med inntil to år når en institusjon dokumenterer særlig solid internt kvalitetsarbeid. Det er positivt motiverende for institusjoner. Tekna støtter at tilsynet skal være i tråd med europeiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring i høyere utdanning.

Akkreditering av studier §§ 3-1 til 3-4

Tekna støttet forslagene om kvalitetskriterier og strengere krav til master- og doktorgradsutdanninger i strukturmeldingen, og støtter også de generelle endringene § 3-1. Tekna synes det er rimelig å forvente at institusjoner som har fått innvilget rett til selvakkreditering vurderer nye studietilbud ut fra de samme standarder og kriterier som NOKUT bruker, og dokumentere dette. Tekna støtter at NOKUTs vedtak om akkreditering av doktorgradsstudier, stipendiatprogram og studietilbud på høyere grads nivå ikke lenger må oversendes departementet for endelig godkjenning når de må søke om rett til å tildele grader, yrkesutdanning og titler.

Tekna støtter forslagene til ny § 3-2 første, andre og fjerde ledd om akkreditering av **mastergradsstudier** som krever at studiet; er definert og avgrenset og har tilstrekkelig faglig bredde; har ansatte med høy kompetanse i hele bredden av faget og; springer ut av et stabilt fagmiljø som kan vise til gode resultater og godt samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Tekna har vurdert begge alternativene til § 3-2 andre ledd, og er enig med departementet i at alternativ 1 gir institusjonene mest fleksibilitet.

Tekna støtter også forslagene i ny § 3-3 om at et akkreditert **doktorgradstilbud** forutsetter en tilstrekkelig faglig bredde i studiene på lavere og høyere grads nivå innenfor fagområdet. Tekna støtter forslaget i andre ledd om at området for doktorgraden må utgjøre en vitenskapelig helhet slik at en ikke får for smale doktorgradsstudier. Det vil sikre at kandidatenes faglige kompetanse ikke blir for smal og at de kan bruke den på ulike områder i arbeidslivet. Samtidig oppfordrer Tekna til gode prosesser og omforente avklaringer rundt hva som er å forstå som «fagområder» framover.

Tekna mener det er riktig å stille tydelige krav til fagmiljøer som ønsker å bli akkreditert et doktorgradsstudium om at de har kompetanse i utdanning og forskning og dokumenterte/publiserte forskningsresultater internasjonalt. Fagmiljøer som skal tilby doktorgradsutdanninger må dokumentere at de allerede er faglig sterke og har et tilstrekkelig antall ansatte med faglig høy kompetanse både i dybde og bredde innenfor doktorgradstilbudets område. Tekna støtter her departementets alternativ 1 om at det gjøres en vurdering i hvert enkelt doktorgradsstudium av hva som er tilstrekkelig antall og nødvendig kompetanse i fagmiljøet, framfor å fastsette et absolutt minimumskrav til antallet ansatte i fagmiljøet. Dette vil samsvare med alternativ 1 for akkreditering av mastergradsstudier, styrke den kvalitetsmessige vurderingen av fagmiljøets sammensetning og være mer fleksibelt for institusjonene.

Tekna støtter at en institusjon må dokumentere at den har rekrutteringspotensial og kapasitet til å knytte minst 15 stipendiater til studiet i løpet av fem år etter oppstart. Tekna støtter kravet om at institusjonen må klare å opprettholde et doktorgradsmiljø med minst 15 stipendiater over tid og at minst halvparten av stipendiatene skal ha sin hovedarbeidsplass ved institusjonen.

Akkreditering av institusjoner § 3-5

Tekna mener de økonomiske insentivene i stor grad har bidratt til kvantitativ vekst i sektoren, og til en sterk forskningsrettet satsing ved institusjonene. Systemet har derimot ikke motivert institusjonene til å satse like systematisk og målrettet på utdanningskvalitet og undervisning. Tekna håper forskriftsendringene og omlegging av de økonomiske insentivene vil bidra til endringer. Rekruttering til realfaglige studier er viktig for Tekna, og det er viktig at utdanningskvaliteten er god. Tekna mener NOKUT bør få mandat til å vurdere om undervisningsarbeidet prioriteres høyt nok ved institusjonene. I lys av at høringsnotatet nevner begrepet «utdanningskvalitet» bare én gang, men derimot bruker begrepet «fagmiljø» mer enn førti ganger, mener Tekna det er viktig å påpeke at utdanningskvalitet og prioritering av undervisning må være sentrale elementer i NOKUTs vurderinger av kvaliteten i fagmiljøer. Tekna mener det er viktig at endringene faktisk har bedre utdanningskvalitet som mål.

Tekna mener at NOKUT må vektlegge kvaliteten ved institusjonens lavere og høyere gradsutdanninger sterkere i sine vurderinger av institusjonsakkreditering. Tekna mener NOKUTs helhetlige vurdering av institusjonsakkreditering bør gjennomføres i tråd med forslag til alternativ 1, og som forutsetter at alle kvantitative krav i lover og forskrifter er oppfylt før NOKUT foretar en mer helhetlig vurdering. Tekna støtter forslaget til ny § 3-6 som setter standardene for akkreditering som høyskole, og særlig at paragrafens første ledd stadfester kravet til høy kvalitet for hele virksomhetene og løfter fram faglig utviklingsarbeid.

Tekna støtter at akkreditering som høyskole forutsetter at institusjonen har minst ett godkjent bachelorstudium som har uteksaminert egne kandidater i minst tre år.

Tekna støtter kravet i ny § 3-7 om at en høyskole må ha et akkreditert doktorgradsstudium som er *godt dekkende for institusjonens faglige profil for å kunne bli akkreditert som vitenskapelig høyskole*. Tekna mener det er riktig å forvente at hoveddelen av den faglige virksomheten ved en vitenskapelig høyskole skal være innenfor *institusjonens faglige hovedområde*, og at en høyskole må ha uteksaminert både lavere og høyere gradskandidater fra de fleste studietilbud i fagområdet som doktorgradsstudiet inngår i. Tekna støtter at en høyskole må ha uteksaminert i gjennomsnitt fem doktorander på doktorgradsstudiet eller tilsvarende stipendiatprogram per år over en treårsperiode for å kunne bli akkreditert.

Tekna støtter departementets forslag om at en institusjon må dokumentere å ha tatt opp minst 15 stipendiater per program over en periode på fem år for å kunne bli akkreditert enten som vitenskapelig høyskole eller universitet. Tekna mener at kravene til universitetsstatus fortsatt skal

være høye, og støtter en videreføring av kravet om å ha minst fire akkrediterte doktorgradsutdanninger alene som dekker institusjonens hovedområder. Tekna mener at dagens krav om at to av fire doktorgrader skal være sentrale for regionale virksomheters verdiskapning kan tas ut. Alle typer institusjonene bør forventes å samarbeide med lokale, regionale og nasjonale aktører om utdanningene sine, ikke bare de som ønsker å få universitetsstatus. Kontakt og samarbeid med arbeids-/næringsliv om høyere utdanningstilbud på alle nivå bør inngå som et generelt krav til akkreditering av alle studietilbud, ikke bare til institusjonsakkreditering. Tekna mener det er viktigere å kreve at en institusjon kan dokumentere internasjonale resultater og samarbeid i utdanning og forskning for å oppnå universitetsstatus.

Revidering av akkreditering

Tekna støtter forslaget om en eksplisitt hjemmel i § 3-9, 3. ledd som gir NOKUT hjemmel til å trekke tilbake akkreditering for også bare deler av et doktorgradsstudium eller tilsvarende stipendiatprogram.

Søknad om akkreditering

Tekna støtter forslaget om å fjerne formuleringen «tilsvarende» § 3-11, andre ledd slik at NOKUT også får hjemmel til å gi karantenetid for hele institusjoner som ikke oppfyller de grunnleggende forutsetninger for å søke om akkreditering, men som likevel søker om akkreditering av enkeltstudier.

Overgangsordning

Tekna støtter forslaget om at de nye kravene også skal gjelde eksisterende studietilbud og at institusjonene skal få en **overgangsperiode** ut 2018 til å oppfylle de nye kravene. Samtidig mener Tekna det er viktig å utvise fleksibilitet og pragmatisme der det måtte vise seg å ta noe lengre tid. Det gjelder særlig for institusjoner som er i gang med fusjonsprosesser og der mye tid og kapasitet vil gå til å håndtere både interne omstillinger og nye krav til akkreditering.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Ivar Horneland Kristensen
Generalsekretær